

DE KAARTSPELERS (OMSTREEKS 1885).

naar eigenschappen, die Cézanne niet de intentie heeft gehad te bestreven en bepaalt zich tot z'n verwerkelijkste bedoeling. Kunst is altijd slechts de quantitatieve accentuering van sommige qualiteiten ten koste van andere. Onze onvermijdelijke onervarenheid doet ons echter altijd eerst de andere zien, waarin schijnbaar is te kort geschoten. Cézanne zelf heeft er in 't minst niet toe bijgedragen het begrip zijner kunstleer te vergemakkelijken.

Hij onderstelt alle oude stijlleeren als bekend: hij spreekt alleen tot z'n gelijken en slechts het allernoodzakelijkste. Hij kon niet anders handelen, wilde hij niet aan intensiteit voor de weinige gelukkigen, die hem kunnen verstaan, inboeten. Cézanne's kunstvolle en onovertreffelijke beteekenis be-

staat in het creëren eener op het uiterst gereduceerde vorm voor schilderkunstige waarden der natuur of liever zijner natuur. Hij noemde Manet eens een schildersnatuur, een kunstenaarsintelligentie, doch een middelmatig „sensitif de colorations”. Manet is minder kleurgevoelig, minder gevarieerd dan Cézanne, zijn oog ziet niet zooveel overgangen, hij bezit niet die zekerheid de fijnste nuanceeringen te hanteeren, die zuiverheid in het diviseeren der toonwaarden. Men moet echter niet deze werkelijke waarde van Cézanne's gaven verwisselen met den smaak eens coloristen of decorateurs. Bernard citeert ergens Cézannes uitspraak: „Le gout est le meilleur juge!” De smaak regelt, maar schept niet, zij heeft uit zich-zelf geen vitaliteit. Het is niet de smaak eens handigen